

בש"פ 4105/17 - לורי שם טוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4105/17

כבוד השופט ע' פוגלמן
לורי שם טוב

לפני:
העוררת:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
(כב' השופט א' הימן) במ"ת 14280-04-17 מיום
16.5.2017

כ"ו באייר התשע"ז (22.5.2017)

תאריך הישיבה:

עו"ד יהונתן רבינוביץ

בשם העוררת:

עו"ד חיים שוייצר

בשם המשיבה:

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט א' הימן) מיום 16.5.2017, שבמסגרתה הוחרר מעצרה של העוררת עד למתן החלטה אחרת בבקשה למעצרה עד תום ההליכים. בהחלטה זו נקבע כי הדיון הבא יתקיים מחר, 23.5.2017.

1. ביום 6.4.2017 הוגש כתב אישום נגד העוררת ושניים נוספים (להלן ביחד: הנאשמים). לפי עובדות כתב האישום, העוררת קשרה קשר עם כל אחד משני הנאשמים האחרים, בנפרד, לבצע עבירות פליליות נגד גורמי רווחה,

גורמים ממערכת אכיפת החוק והמשפט, ונגד אחרים (להלן: עובדי ציבור). במסגרת כך ביקשו הנאשמים להטריד ולפגוע בפרטיותם של עובדי ציבור שעסקו בעניינים שנוגעים להוצאת ילדים ממשמורת הוריהם ולסכסוכים על משמורת ילדים. עוד צוין בכתב האישום, כי במסגרת פעילותם פרסמו הנאשמים פרטים מזהים של קטינים מתוך הליכים חסויים, וזאת בכדי לחבל בהליכי אימוץ של אותם קטינים. כמו כן, פרסמו הנאשמים ברשת האינטרנט תכנים מכפישים ובוטים (חלקם מיניים) ביחס לעובדי ציבור וביחס למתלוננים נוספים; וכן, פרטים אישיים של עובדי ציבור, ובהם כתובות מגורים, מספרי טלפון אישיים ופרטי חשבונות בנק. עוד עולה מכתב האישום כי העוררת הגיעה לבתי מגורים של עובדי ציבור וקראה נגדם קריאות מבזות; וכי העוררת ביצעה עבירות מרמה שונות, ובכלל זה זיוף של מסמכים רשמיים של מוסדות המדינה. נוכח כך, הואשמה העוררת בין השאר בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע; סחיטה באיומים; הטרדה מינית; פגיעה בפרטיות; זיוף בנסיבות מחמירות; זילות בית המשפט; העלבת עובד ציבור; עבירות מחשב; איסור פרסום; לשון הרע; והתחזות.

בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה לעצור את הנאשמים עד תום ההליכים נגדם.

2. ביום 6.4.2017 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בבקשה למעצר עד תום ההליכים. במהלך הדיון בא כוחה דאז של העוררת - שייצגה לצורך הדיון האמור - ביקש דחיה לשם הסדרת ייצוגה בתיק, לימוד חומר הראיות וגיבוש עמדה. בית המשפט המחוזי (כב' השופט א' הימן) ציין בהחלטתו כי לנוכח האמור בכתב האישום קיים "ניצוץ ראיתי", קבע את הדיון הבא ליום 18.4.2017, והורה על המשך מעצרו של הנאשמים, ובכלל זה העוררת, עד למתן החלטה אחרת.

3. בדיון שהתקיים בהליך העיקרי ביום 18.4.2017 ציין בא כוחה דאז של העוררת - עו"ד אפרים דימרי - כי טרם הוסדר ייצוג בתיק העיקרי, כי הוא מייצג את העוררת לצורך דיון זה וכי היא מכירה את כתב האישום. בית המשפט המחוזי (כב' השופט ב' שגיא) הורה כי הסנגוריה הציבורית תדאג למינוי סנגורים לעוררת ולשני הנאשמים הנוספים; הורה למשיבה להשלים את הכנת רשימת חומר החקירה והכנת התיק לצילום; וקבע את סדרי הדיון בהליך העיקרי.

4. בדיון נוסף שהתקיים בהליך העיקרי ביום 24.4.2017 ציינה העוררת בפני בית המשפט המחוזי (כב' השופט ב' שגיא) כי היא מכירה את כתב האישום, ובצד זאת הוסיפה כי לא קראה אותו "בעיון". בתום הדיון קבע בית המשפט המחוזי בהחלטתו כי רשם לפניו את דבריהם של הנאשמים (ובכלל זה העוררת) שלפיהם הם מכירים את כתב האישום.

5. בדיון המשך בבקשה למעצר עד תום ההליכים שהתקיים ביום 7.5.2017, עדכנה נציגה מטעם הסנגוריה הציבורית כי הסנגוריה פועלת להסדר ייצוגם של הנאשמים בתיק. בית המשפט (כב' השופט א' הימן) הורה לסנגוריה להסדיר את הייצוג בהקדם. בנוסף, הורה בית המשפט כי המשיבה תודיע לבאי כוח הנאשמים באותה עת "אודות חומר חקירה העומד זמין לצילום", והורה על דחיית הדיון ליום 16.5.2017.

6. במהלך הדיון שהתקיים ביום 16.5.2017 בבית המשפט המחוזי הבהיר בא כוחה של העוררת - עו"ד יהונתן רבינוביץ - כי הוא הסנגור שמונה לייצוגה בתיק מטעם הסנגוריה הציבורית, וטען כי העוררת עצורה במעצר לא חוקי בשל שני טעמים מרכזיים. האחד, משום שחלפו למעלה מ-30 ימים מאז הוגש כתב האישום בעניינה ביום 6.4.2017, ובית המשפט הוסיף להאריך את מעצרה של העוררת מבלי שנקבע שקיים רף ראיתי מתאים לשלב זה של המשך המעצר. נטען כי מצב עניינים זה עומד בסתירה להוראות סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),

עמוד 2

התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). לפי הטעם השני, חלפו למעלה מ-30 ימים מאז הוגש כתב האישום וטרם בוצעה הקראת כתב אישום כדין לעוררת. נטען כי אין בכך שבא כוחה של העוררת שייצגה בדיון שנערך ביום 18.4.2017 ציין כי העוררת "מכירה את כתב האישום" כדי לעמוד בדרישות סעיף 60 לחוק המעצרים וסעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי), וכי גם מטעם זה – מעצרה של העוררת לא חוקי. נוכח שני טעמים אלה, התבקש לשחרר את העוררת ממעצר. בית המשפט המחוזי (כב' השופט א' הימן) דחה את שתי הטענות האמורות שהעלה בא כוח העוררת. נקבע כי במקרה דנן התמלא התנאי בדבר הרף הראייתי הנדרש לשם המשך הארכת מעצרו של הנאשמים. בית המשפט הבהיר כי בהחלטתו מיום 6.4.2017 בדבר קיומו של "ניצוץ ראיתי", כוונתו היתה כי ניצוץ זה אינו נובע מכתב האישום (כפי שצוין שם), כי אם מהבקשה להארכת מעצר ומ"פירוט הראיות שבה". באשר לטענה כי בחלוף 30 ימים טרם הוקרא לעוררת כתב האישום, קבע בית המשפט כי כעולה מפרוטוקול הדיון בתיק העיקרי מיום 24.4.2017 ובהתאם להחלטתו של בית המשפט מאותו היום שלפיה הנאשמים מכירים את כתב האישום – תנאי זה התמלא, ומשכך דינה גם של טענה זו להידחות.

מכאן הערר שלפניי.

7. בערר ובדיון שהתקיים לפניי שב בא כוחה של העוררת על שני הטעמים שלפיהם מעצרה של העוררת אינו חוקי. נטען כי בית המשפט המחוזי שגה בקבעו כי קיים "ניצוץ ראיתי" בהתבסס על הבקשה להארכת מעצר, ומבלי שהובאו לעיונו חומרי החקירה. כמו כן, נטען כי המשיבה טרם העבירה את מלוא חומרי החקירה בתיק אל בא כוח העוררת, וזאת אף שחלפו 46 ימים מאז נעצרה העוררת. כמו כן, נטען כי לא הוקרא לעוררת כתב האישום, ולכן בחלוף 30 ימים מהגשתו הפך מעצרה לא חוקי נוכח הוראות סעיף 60 לחוק המעצרים וסעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי. בהקשר זה נטען כי משהעוררת ציינה בפני בית משפט קמא כי לא קראה את כתב האישום בעיון, שגה בית המשפט בקבעו כי התמלאו התנאים הנדרשים בדיון באשר להיכרותה של העוררת עם תוכנו של כתב האישום.

8. בא כוחה של המשיבה טען בדיון שהתקיים לפניי כי בפסיקתו של בית משפט זה נקבע כי בתיקים שבהם חומר הראיות רב – כמקרה דנן – אין אפשרות של ממש כי בית המשפט יוכל לעיין בכל חומר הראיות ועליו לסמוך על האמור בבקשה למעצר עד תום ההליכים ולהפנות שאלות לתביעה לגבי הראיות המרכזיות בתיק, במידת הצורך. בענייננו, בית המשפט לא מצא להפנות שאלות לתביעה שכן התרשם כי החומר הראייתי, כפי שפורט בבקשה למעצר עד תום ההליכים, עומד בנטל הנדרש לשם קיומו של "ניצוץ ראיתי". באשר להקראת כתב האישום לעוררת, נטען כי בא כוחה של העוררת שייצגה בדיון לפני בית משפט קמא ביום 18.4.2017 ציין בפני בית משפט קמא כי העוררת קראה את כתב האישום, ולכן התמלאו התנאים הקבועים בדיון לעניין זה. עוד נטען כי כתב האישום מתפרס על 163 עמודים וכי העוררת ציינה בפני בית המשפט כי היא מכירה את כתב האישום, הגם שהוסיפה שלא קראה אותו "בעיון" – ולכן בנסיבות אלו קיומה התכלית שלפיה על נאשם להכיר את כתב האישום שבעטיו הוא שוהה במעצר.

לאחר שקראתי את הודעת הערר ושמעתי את טיעוני הצדדים, לא ראיתי לקבל את טענת העוררת שלפיה מעצרה אינו חוקי.

9. תחילה לטענה כי מעצרה של העוררת אינו חוקי נוכח הוראות סעיף 21 לחוק המעצרים. כידוע, לבית המשפט סמכות טבועה להאריך מעצר לתקופה שבין תחילת הדיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים ועד למתן החלטה בה, במסגרת "מעצר ביניים". לשם הפעלת סמכות זו נדרשת קיומה של תשתית ראייתית כלשהי, שזכתה בפסיקה לכינוי

"ניצוץ ראייתי", אשר הנטל להוכחתה קל מזה המוטל על התביעה בבקשה למעצר עד תום ההליכים (בש"פ 5195/13 אבו מור נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (25.7.2013); בש"פ 127/10 פיניאן נ' מדינת ישראל (19.1.2010) (להלן: עניין פיניאן); בש"פ 1289/91 הררי נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(2) 759 (1991)). מעצר הביניים נועד לאפשר לבית המשפט לדחות את המשך הדיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים לאחר שהדיון בבקשה החל אך טרם הסתיים, מבלי שיתממש הסיכון הגלום באי החזקתו של הנאשם במעצר (עניין פיניאן, פסקאות 11-12). במקרה שלפניי, בא כוחה של העוררת טוען כי שגה בית המשפט המחוזי עת ביסס את קביעתו בדבר קיומו של "ניצוץ ראייתי" אך על הפירוט המצוי בבקשה למעצר עד תום ההליכים. נטען כי היה על בית המשפט לעיין בחומר הראיות על מנת לקבוע אם קיים "ניצוץ ראייתי", ומשלא עשה כן – מעצרה של העוררת אינו חוקי. אין בידי לקבל טענה זו.

10. בית המשפט המחוזי ציין בהחלטתו נושא הערר שלפניי כי קביעתו בדבר קיומו של "ניצוץ ראייתי" התבססה לא רק על הבקשה להארכת מעצר גופה, כי אם גם על פירוט הראיות שבה. בא כוח המשיבה עמד על כך שכתב האישום במקרה דנן כולל אישומים רבים, והיקפו של החומר הראיתי רב. חברי השופט י' עמית התייחס למקרים כגון דא בעניין פיניאן:

"לעיתים חומר בראיות עצום ורב [...] ברי כי בשלב זה, בעוד בית המשפט דן בתיקי המעצרים המובאים בפניו, אין אפשרות של ממש אפילו 'לרפרף' על כל חומר הראיות, ואין לבית המשפט אלא לסמוך על האמור בבקשה למעצר עד תום ההליכים, בצירוף הבהרות מטעם התביעה לגבי הראיות המרכזיות בתיק" (שם, פסקה 15).

השופט עמית הוסיף וציין שם:

"לכך יש להוסיף, כי נוכח חזקת ההגנות בה אנו מעמידים את התביעה, חזקה עליה כי בבקשה למעצר עד תום ההליכים לא בדתה ראיות שאינן קיימות בחומר החקירה, ואם נכתב בבקשה כי חומר הראיות כולל עדות של עד מדינה, תימצא עדות כזו בחומר הראיות. רוצה לומר כי בחינת ה"ניצוץ הראיתי" לצורך מעצר ביניים, ממילא אינה חורגת בהרבה מסקירה ראשונית של הראיות שפורטו בבקשה למעצר עד תום ההליכים" (שם, פסקה 16).

במקרה דנן בית המשפט המחוזי התרשם כי פירוט הראיות שמופיע בבקשה למעצר עד תום ההליכים עומד ברף הנדרש להקמתו של "ניצוץ ראייתי", אף מבלי שמצא בנסיבות המקרה להפנות שאלות לתביעה שנוגעות לראיות שפורטו, וזו מצידה לא ראתה להוסיף הערות נוספות. עיינתי גם אני בבקשה למעצר עד תום ההליכים שהוגשה לבית משפט קמא ונתתי דעתי לראיות לכאורה שפורטו בה, והמדובר בין היתר בעדויות מתלוננים וגורמים נוספים; בכתובות IP הקשורות למחשבו האישי של בן זוגה של העוררת, אשר מהן נפתחו אתרי אינטרנט נושא כתב האישום; האזנות סתר שבוצעו לעוררת שמהן עולה קשר ישיר לניהול אתרי האינטרנט נושא כתב האישום; ממצאים פורנזיים נוספים שנמצאו במחשבה האישי של העוררת; מחקרי תקשורת ועוד. בהינתן פירוט זה איני מוצא עילה להתערבות בהחלטתו של בית משפט קמא כי קיים במקרה דנן "ניצוץ ראייתי" שנדרש לשם הפעלת הסמכות להאריך מעצר במסגרת מעצר ביניים (הגם שככלל ראוי כי התביעה תהיה ערוכה להציג את עיקרי החומר ככל שבית המשפט יראה לבקש הבהרות נוספות, כפי שעולה מהערתו של השופט עמית בעניין פיניאן בפסקה 15). נוכח דברים אלה, אין בידי לקבל את הטענה כי מעצרה של העוררת אינו חוקי בשל היעדרו של "ניצוץ ראייתי".

למען השלמת התמונה יצוין כי מהודעה שהגיש בא כוח המשיבה היום עולה כי בדיון שיתקיים מחר בבית המשפט

המחוזי יובא לדיון חומר הראיות לכאורה במלואו.

11. עתה לטענת העוררת כי מעצרה אינו חוקי מכיוון שלא הוקרא בפניה כתב האישום וחלפו למעלה מ-30 ימים מאז הוגש. כידוע, הוראת סעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי – שקובעת את המתכונת שלפיה יש להקריא לנאשם את כתב האישום בתחילת המשפט או לחילופין שיודיע הסנגור כי הנאשם קרא את כתב האישום, בתנאים שנקבעו שם – נועדה להבטיח כי כתב האישום ותוכנו הובאו לידיעת הנאשם (בש"פ 5988/03 אמארה נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (20.7.2003) (להלן: עניין אמארה)). סעיף 60 לחוק המעצרים מורה כי אין להחזיק במעצר נאשם שחלפו מעל ל-30 ימים ממועד הגשת כתב האישום וטרם החל משפטו. העוררת טוענת כי משלא הוקרא לה כתב האישום, משפטה טרם החל, ולכן מעצרה מעל ל-30 ימים אינו חוקי. דא עקא, בא כוחה הקודם של העוררת – אשר ייצגה בדיון שהתקיים ביום 18.4.2017 – ציין בפני בית המשפט המחוזי כי העוררת מכירה את כתב האישום. נוסף על כך, העוררת עצמה חזרה על דברים אלה בדיון בתיק העיקרי שהתקיים ביום 24.4.2017. בערר שלפניי נטען כי מכיוון שהעוררת הוסיפה וציינה באותו דיון מיום 24.4.2017 – בסמוך לדבריה כי היא מכירה את כתב האישום – כי לא עלה בידה לקרוא את כתב האישום "בעיני", אין לקבוע כי התמלאו הוראות סעיף 143 לחוק. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ועיינתי בחומר שבפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבות העניין אין מקום להורות על שחרורה המידי של העוררת ממעצר בשל פגם שנפל בהקראת כתב האישום.

12. תכליתו של סעיף 60 לחוק המעצרים היא להבטיח שאדם לא יהיה נתון במעצר בלא שמשפטו החל בהבאת תוכנו של כתב האישום לידיעתו ולהבנתו. בהקשר זה נפסק לא אחת כי לא כל פגם בהקראת כתב האישום יביא בהכרח לשחרורו של נאשם ממעצר לא חוקי, אלא נדרש לבחון, בין השאר, אם הוגשמה התכלית העומדת בבסיס הוראות סעיף 60 לחוק המעצרים וסעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי, וכי לא נגרם לנאשם עיוות דין (בש"פ 9997/07 גיאורגדזה נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (10.12.2007); עניין אמארה, פסקה 5; בש"פ 1943/03 שילון נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(2) 869, 873 (2003)). הגשמת תכלית הוראות החוק האמורות היא אחד השיקולים המרכזיים המשפיעים על התשובה לשאלה אם ניתן לרפא את הפגם בדיעבד בעניינו של הנאשם הקונקרטי. אם נפל פגם שאינו יורד למהות העניין ואינו פוגם בזכויות המהותיות של הנאשם הרי שאין בכך כדי להוביל לשחרור הנאשם ממעצר, ועל כל מקרה להיבחן לפי נסיבותיו הפרטניות (בש"פ 7829/10 טרמצי נ' מדינת ישראל, פסקאות 13, 19 (27.10.2010) (להלן: עניין טרמצי)). במקרה דנן, נפל פגם בהקראת כתב האישום לעוררת משהדבר לא נעשה במתכונת המדויקת הקבועה בסעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי. עם זאת, איני סבור כי השלכות פגם זה הן שחרורה של העוררת ממעצר. סבורני כי התכלית העומדת בבסיס הוראות החוק האמורות התקיימה בנסיבות המקרה שלפניי. בא כוחה הקודם של העוררת, ובהמשך גם העוררת עצמה, ציינו בפני בית המשפט המחוזי, בשני דיונים שונים, כי העוררת מכירה את כתב האישום. כמו כן, מקובלת עלי טענת בא כוח המשיבה כי גם מדבריה של העוררת בדיון שהתקיים בבית משפט קמא ביום 24.4.2017 – שלפיהם הפרסומים שמופיעים בכתב האישום לא נמצאים ברשת האינטרנט – עולה כי היא מודעת לתוכנו של כתב האישום. בנסיבות אלו איני סבור שנפגעה זכות מהותית של העוררת היורדת לשורש ההליך, או שנגרם לה עוות דין וממילא ריפוי הפגם אפשרי בדיעבד בנסיבותיו של המקרה דנן, והנחתי היא כי כך ייעשה ללא דיחוי (והשוו עניין טרמצי, פסקה 30).

קודם לחתימת הדברים אזכיר כי עד לנקודת הזמן הנוכחית לא הועבר מלוא חומר החקירה לעוררת. העוררת תוכל להעלות טענותיה בהקשר זה, על השלכות שנובעות לכך לשיטתה, לפני בית המשפט המחוזי בדיון שיתקיים מחר.

נוכח כל המקובץ, ובכפוף להערותי, דין הערר להידחות.

ניתנה היום, כ"ו באייר התשע"ז (22.5.2017).

ש ו פ ט
